

4.4.2012

Fortumin yhtiökokous 11.4.2012

Toimitusjohtaja Tapio Kuula

Arvoisa puheenjohtaja,
arvoiset osakkeenomistajat,
hyvät naiset ja herrat,

Ärade ordförande,
bästa aktieägare,
mina damer och herrar,

Viime vuosi oli poikkeuksellinen Fortumille ja koko energia-alalle. Fukushiman ydinvoimaonnettomuus Japanissa, Lähi-idän jännitteet ja Euroopan talouden epävarmuus ovat haastaneet alan toimijoita. Viimeaikaiset tapahtumat ovat osoittaneet konkreettisesti, että muuttuvassa toimintaympäristössä liiketoiminnan vahva perusta sekä kyky uudistua korostuvat.

Mielestäni Fortum on suoriutunut vuodesta 2011 hyvin. Osakekohtainen tuloksemme ja liikevoittonamme kehittyivät myönteisesti. Kannattavuus pysyi hyvänä ja taseen rakenne sekä maksuvalmius säilyivät vahvoina. Lisäksi kehittimme onnistuneesti liiketoimintaamme ja tulevaisuuden energiaratkaisuja.

Päättäneeseen vuoteen sisältyi myös yllättäviä haasteita. Tapaninpäivän ja sitä seuranneen Hannun päivän myrskyt olivat voimakkaimmat Suomessa yli 30 vuoteen. Myrskyt iskivät erityisesti Etelä- ja Länsi-Suomeen, jossa pääosa Fortumin sähköverkosta sijaitsee.

Varauduimme sääennusteiden pohjalta tilanteeseen lisäämällä varalla olevaa korjaushenkilöstöä. Varautumisemme osoittautui kuitenkin riittämättömäksi. Ennusteitakin kovemmat myrskypuuskat yhdessä sulan ja märän maan kanssa aiheuttivat ennalta arvaamattoman tilanteen, jossa puut kaatuivat juuri neen. Koska merkittävä osa sähkölinjoista kulkee metsissä, tuhot olivat poikkeuksellisen mittavat.

Talvimyrskyn vuoksi pahimmillaan kolmannes asiakkaistamme jäi yhtä aikaa ilman sähköä. Näin ei olisi pitänyt tapahtua enkä voi olla tyytyväinen suoriutumiseemme, vaikkakin saimme jo ensimmäisen vuorokauden aikana sähköt palautettua 100 000 asiakkaalle. Erityisesti asiakaspalvelussamme sekä asiakasinformoinnissa ja -yhteydenpidossa oli vakavia puutteita.

Olemme ottaneet myrskyistä opiksemme ja käynnistäneet kehitystoimet, jotta voimme jatkossa palvella asiakkaitamme paremmin. Pitkällä aikavälillä tavoitteenamme on ulottaa säävarma verkko kaksinkertaiselle asiakasmäärälle nykyiseen verrattuna. Olemme asettaneet myös tavoitteeksemme puolittaa sähkökatkot, vaikka suuri osa verkostamme sijaitseekin taajamien ulkopuolella.

4.4.2012

Tämä merkitsee lisäinvestointeja sähköverkon rakentamiseen. Muun muassa maakaapelointia vauhditetaan, ilmajohtoja siirretään metsistä teiden varsille, vierimetsien hoitoa tehostetaan ja verkostoautomaatiota lisätään.

Pidän viranomaisten hiljattain ehdottamia muutoksia sähköverkon toimintavarmuuden parantamiseksi oikeansuuntaisina. Koska sähkön jakelu on säädeltyä liiketoimintaa, on tärkeää varmistaa, että valvontamalli antaa verkkoyhtiöille mahdollisuuden tiivistää investointitahtia. Kun investoinnit ja kustannukset jaetaan pitemmälle aikavälille, sähkön siirtokustannusten korotuspaineet voidaan pitää myös järkevissä rajoissa.

Viime vuonna Fortumia kosketti myös Japanin tuhoisa tsunami ja sitä seurannut Fukushimaon ydinvoimaonnettomuus. Me Fortumissa lähdemme siitä, että turvallisuus on aina tärkein ja ensisijainen toimintaa ohjaava tekijä. Loviisan ydinvoimalaitoksessa sekä osakkuuslaitoksissamme Suomessa ja Ruotsissa on pitkään kehitetty vakavien reaktorionnettomuuksien hallintaa. Myös suuri osa Fortumin tutkimus- ja kehitystyöstä keskittyy ydinturvallisuuteen.

Fortum on jo yli 30 vuoden ajan kartuttanut tietotaitoaan ydinturvallisuusasioissa. Tuloksia kuvaa hyvin se, että toimitamme Fortumissa kehitettyjä ioninvaihtomateriaaleja radioaktiivisten vesien puhdistamiseen Fukushimaon vahingoittuneelle voimalaitokselle.

EU:n käynnistämässä ydinvoimalaitosten turvallisuusselvityksissä ei tullut ydinvoimaloidemme osalta esille merkittäviä uusia vaatimuksia. Esiin nostetut asiat olivat jo mukana turvallisuuden jatkuvan parantamisen ohjelmassa. Loviisan voimalaitoksen kehityskohteet voidaankin toteuttaa vuotuisten investointiohjelmien puitteissa.

On luonnollista, että Fukushimaon kaltainen ydinvoimaonnettomuus herättää kysymyksiä ydinvoiman tulevaisuudesta. Ilmastonmuutos kuitenkin on ja pysyy globaalina haasteena, johon on löydettävä ratkaisuja. Tämän vuoksi maailma tarvitsee mielestäni edelleen ydinvoimaa. Fortumin ydinvoimaosaaminen on kansainvälisesti katsottuna erittäin korkealla tasolla ja näemme esimerkiksi nykyisten ydinvoimalaitosten kehittämisen kiinnostavana liiketoiminta-alueena.

Fortumin strategian painopisteet ovat pohjoismaisen liiketoiminnan jatkuva kehittäminen, taloudellisen lisäarvon luominen Venäjällä sekä tulevaisuuden kasvuperustan rakentaminen. Strategian toteuttamista tukee vahva osaamisemme hiilidioksidipäästöttömässä vesi- ja ydinvoimatuotannossa, sähkön ja lämmön yhteistuotannossa sekä energiemarkkinoilla toimimisessa.

Kaiken tämän perustan muodostaa kestävä kehitys, jolla tarkoitamme tasapainoista taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun huomioon ottamista toiminnassamme. Uskomme aurinkoenergian voimakkaaseen teknologiseen kehitykseen ja sen kilpailukyvyn vahvistumiseen.

4.4.2012

Pääosa Fortumin tuloksesta syntyy sähkön- ja lämmöntuotannolla Pohjoismaissa. Lyhyen aikavälin tavoitteenamme on nykyisen investointiohjelman menestyksekkäs toteuttaminen. Fortum pyrkii myös luomaan lisäarvoa sähkön vähittäismyynnillä ja sähkönsiirrolla. Pitkällä aikavälillä Fortumin tavoitteena on varmistaa vahva kilpailuasema pohjoismaisilla markkinoilla.

Sähkön tukkumarkkinoiden vapauttaminen Venäjällä oli Fortumin kannalta yksi keskeisimmistä investointiedellytyksistä. Tukumarkkinat ovat sittemmin avautuneet ja uudistus on edennyt suunnitellusti sekä investoijille annettujen poliittisten lupauksen mukaisesti.

Vuonna 2011 investointiohjelmamme Venäjällä eteni ja otimme kaupalliseen käyttöön kolme uutta yksikköä. Tavoittemme on saada Njaganin voimalaitoksella tänä vuonna käyttöön kaksi uutta yksikköä ja kolmas yksikkö vuoden 2013 aikana.

Uusien yksiköiden vaikutus näkyy jo vuoden 2011 vertailukelpoisessa liikevoitossa, joka nousi Russia-divisioonassa 8 miljoonasta 74 miljoonaan euroon. Investointiohjelman loppuunsaattamisen jälkeen Fortumin tavoitteena on saavuttaa noin 500 miljoonan euron käyttökatetaso Russia-divisioonassamme sekä luoda positiivista taloudellista lisäarvoa Venäjällä.

Fortumilla on Venäjällä myös merkittävää lämpöliiketoimintaa. Maan lämpösektorin energiatehokkuuden parantamismahdollisuudet ovat merkittävät ja osallistumme aktiivisesti sen kehittämiseen.

Euroopassa keskitymme erityisesti energia- ja resurssitehokkaaseen sähkön ja lämmön yhteistuotantoon. Olemme investoineet uusiin biopolttoaineita hyödyntäviin sähkön- ja lämmön yhteistuotantolaitoksiin Järvenpäässä ja Latvian Jelgavassa. Klaipedaan Liettuaan ja Bristaan Ruotsiin rakennetaan parhailaan biopolttoaineita sekä teollisuus- ja yhdyskuntajätteitä hyödyntäviä laitoksia.

Viime vuoden aikana rakensimme myös perustaa tulevaisuuden kasvulle. Ranskassa valmistelemme osallistumista vesivoiman tarjouskilpailuihin. Intiassa olemme käynnistäneet liiketoiminnan mahdollisuuksien kartoittamisen. Siellä kasvumahdollisuudet perustuvat ennen kaikkea energiatehokkaaseen sähkön ja lämmön yhteistuotantoon, jossa pyrimme käyttämään myös paikallisia biopolttoaineita.

Fortum saavutti vuonna 2011 ilmastotavoitteenensa, vaikka kokonaisenergian tuotantomme CO₂-ominaispäästöjen viiden vuoden keskiarvo kasvoi lähes 10 % edellisvuodesta. Kasvu johtui siitä, että otimme Venäjällä käyttöön uusia laitoksia. Niiden myötä maakaasuun perustuvan tuotannon suhteellinen osuus kasvoi.

4.4.2012

Sähköntuotantomme CO₂-ominaispäästöt olivat EU:n alueella hieman pienemmät kuin vuonna 2010. Eurooppalaisessa vertailussa Fortumin CO₂-ominaispäästöt, Venäjän toiminnot mukaan lukienkin, olivat vain noin puolet alan keskiarvosta.

Euroopassa ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatii vielä paljon työtä. Tarvitsemme vakaata ja johdonmukaista politiikkaohjausta, sillä päästöttömään energiatulevaisuuteen ei ole nopeita ratkaisuja.

Energia-alan investoinnit tehdään pitkällä tähtäyksellä – siksi energiapolitiikasakin tulisi jo nyt tehdä kaikki voitava puhtaan tulevaisuuden varmistamiseksi. Tärkeintä on se, että päätökset ovat ymmärrettäviä ja johtavat kohti haluttua lopputulosta.

Euroopan energiamarkkinoilla muita huolenaiheita ovat olleet muun muassa energian toimitusvarmuus sekä hinta. Pidänkin erittäin tärkeänä, että kehitys on markkinaehtoista, pitkäjänteistä ja että pelisääntöjä Euroopassa yhtenäistetään. Tehokkaasti toimivat, laajat markkinat ovat niin asiakkaiden, yhteiskunnan kuin ympäristönkin etu. Ne mahdollistavat oikeat investoinnit oikeaan paikkaan pienimmin mahdollisin kustannuksin.

Merkittäväksi ongelmaksi Euroopassa on noussut eri tavoitteiden ja ohjauskeinojen päällekkäisyys, jolloin ne vesittävät toisensa. Suuri vaara on, että asetettua perustavoitetta ilmaston lämpenemisen rajaamiseen korkeintaan kahteen asteeseen ei saavuteta. Osoittaakseen ilmastonmuutoksen hillitsemisen merkityksen poliittisena prioriteettina EU:n tulisi pikaisesti asettaa riittävän kunnianhimoinen välitavoite, jotta päästäisiin kohti päämääränä olevaa 80 - 95 % päästövähennystavoitetta vuosisadan puoliväliin mennessä. Tämä olisi investointiympäristön kannalta paras vaihtoehto. Se myös kannustaisi vähäpäästöisten teknologioiden käyttöön ja vauhdittaisi uusien käyttöönottoa. Tällöin ei varmastikaan tarvittaisi enää erillisiä uusiutuvan energian tai energiatehokkuuden tavoitteita. Se selkeyttäisi poliittista tavoitteenasettelua, toisi tehokkuutta ja merkittäviä kustannussäästöjä.

Uskon, että energiaa on tulevaisuudessa tuotettava ja kulutettava yhä järkevämmiin, sillä maapallon väestömäärän kasvu lisää energian kulutusta ja tarvetta. Elintason noustessa ja ympäristökriteereiden korostuessa sähkön osuus energian kokonaiskulutuksesta kasvaa. Jatkossa energian kysyntä kasvaakin tarjontaa nopeammin. Jotta tulevaisuuden tarpeisiin voitaisiin vastata kestäväällä tavalla, energiajärjestelmän tulee perustua hiilidioksidipäästöttömään sähköntuotantoon sekä energiaturvallisuuteen ja -tehokkuuteen.

Fortumin näkemyksen mukaan maailmassa siirrytään vähitellen perinteisestä sähköntuotannosta, rajallisista energianlähteistä ja fossiilisista polttoaineista kohti niin sanottua aurinkotaloutta. Aurinkotaloudessa energianlähde on käy-

4.4.2012

tännössä rajaton: auringosta saadaan yhdessä päivässä energiamäärä, joka riittäisi koko maailman vuosittaisiin energiantarpeisiin.

Fortumilla on jo nyt laajasti käytössä aurinkotalouden tuotantomuotoja kuten vesivoimaa ja bio-energiaa. Uskomme myös, että voimme suoran aurinkoenergian alueelta kehittää konkreettista liiketoimintaa jo lähitulevaisuudessa.

Aurinkoteknologia on viime vuosina kehittynyt huomattavasti odotettua nopeammin. Ennusteiden mukaan aurinkoenergia voi olla suurtuotannon mittakaavassa kilpailukykyistä monilla alueilla jo meneillään olevan vuosikymmenen lopussa.

Tutkimme aktiivisesti myös muita tulevaisuuden energiantuotantoteknologioita, kuten sähkön ja lämmön yhteistuotannon biopolttoaineita sekä aaltovoimaa. Ruotsissa ja Portugalissa sijaitsevien aaltovoiman koelaitosten lisäksi käynnistimme viime vuoden lopulla aaltovoiman tutkimus- ja kehitysyhteistyön Ranskassa yhdessä meriteollisuusyrittäjä DCNS:n kanssa.

Myös Joensuun sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen yhteyteen rakennettava uusi bioöljylaitos on uutta teknologiaa. Pyrolyysiteknoologiaan perustuva bioöljylaitos on alan ensimmäinen teollisen mittakaavan laitos maailmassa.

Laitos tuottaa sähkön ja kaukolämmön lisäksi tulevaisuudessa 50 000 tonnia bioöljyä vuosittain. Raaka-aineena käytetään metsähaketta sekä muuta puubiomassaa ja niillä korvataan fossiilisia polttoaineita. Kun raskasta polttoöljyä korvataan 200 GWh:lla pyrolyysiöljyä, hiilidioksidipäästöt vähenevät noin 60 000 tonnilla.

Kaikessa työssä Fortum on voinut luottaa osaavaan henkilöstöönsä. Haluankin tässä yhteydessä kiittää kaikkia fortumlaisia vahvasta panoksestaan yhteisten tavoitteidemme saavuttamiseksi.

Uskon, että hyvä johtaminen on työntekijöiden hyvinvoinnin, sitoutumisen ja suorituskyvyn perusta. Vuonna 2011 jatkoimme pitkäjänteistä johtamisen kehittämishjelmaamme. Ohjelman puitteissa kehitetään strategiaa, suunnitellaan liiketoimintaa sekä vahvistetaan johtamistaitoja ja yrityskulttuuria yhtenä tiiviinä kokonaisuutena.

Jokapäiväistä työtämme ohjaavat avainkäyttäjät, jotka ovat haastaminen, yhdessä luominen, valmentaminen ja menestyksestä iloitseminen. Näiden kautta arvomme - vastuullisuus, luovuus, kunnioitus ja rehellisyys - ovat vahvasti läsnä kaikessa toiminnassamme.

Fortumin tavoitteena on olla haluttu työnantaja, johon pätevät työntekijät haluavat sitoutua. Fortum kannustaa henkilöstöä pysymään työelämässä ja eläk-

4.4.2012

keelle jääneiden keski-ikä onkin noussut jatkuvasti viime vuosina. Viime vuonna meillä työskenteli yli 750 yli 60-vuotiasta henkilöä. Työssä jaksamista on kuitenkin edelleen edistettävä, jotta voidaan vaikuttaa työurien pituuteen. Tätä tavoitetta tukee muun muassa ForCARE-työhyvinvointiohjelmamme, joka pyrkii parantamaan turvallisuutta ja tukemaan työntekijöiden työkykyä koko uran ajan.

Tässä yhteydessä haluaisin esittää kiitokseni kuluneesta vuodesta ja tiiviistä yhteistyöstä myös erityisesti johtoryhmällemme, jonka nyt esittelen.

Anne Brunila toimii konsernin yhteiskuntasuhteiden ja strategian johtajana.

Alexander Chuvaev on Russia-divisioonan johtaja ja toimii myös OAO Fortumin toimitusjohtajana sekä Venäjän maavastaavana.

Mikael Frisk on konsernin henkilöstöjohtaja.

Timo Karttinen vastaa Electricity Solutions and Distribution -divisioonan johtamisesta, Trading ja Industrial Intelligence -toiminnoista sekä toimii Suomen ja Norjan maavastaavana.

Juha Laaksonen on konsernin talousjohtaja. Helmikuussa tiedotimme, että hän siirtyy vuoden 2013 alussa eläkkeelle. Haluan jo tässä vaiheessa kiittää Juhaa pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta työstä Fortumissa.

Per Langer toimii Heat-divisioonan johtajana ja vastaa myös konsernin tutkimus- ja kehitystoiminnoista sekä innovaatioista. Per toimii Ruotsin, Puolan ja Baltian maiden maavastaavana.

Matti Ruotsala johtaa Fortumin Power-divisioonaa, jolla on merkittävin rooli yhtiön taloudellisen tuloksen luomisessa.

Johtoryhmän lisäksi haluaisin esitellä jo tässä vaiheessa valtiotieteiden maisteri **Markus Rauramon**, joka liittyy Fortumiin kesän jälkeen ja aloittaa syyskuun alusta talousjohtajana.

Teille, hyvät osakkeenomistajat, esitän parhaat kiitokset kuluneesta vuodesta. Jatkamme edelleen työtä omistaja-arvon kasvattamiseksi ja toimintamme määrätietoiseksi kehittämiseksi maailmantalouden epävarmuustekijöistä huolimatta.

Erityiskiitoksen ansaitsevat kaikki Fortumin asiakkaat. Osa heistä joutui talvi-myrskyjen vuoksi odottelemaan sähköjen palautumista vuorokausia ja jotkut jopa viikkoja. Teemme kaikkemme, että pystymme jatkossa palvelemaan asiakkaitamme paremmin kaikissa olosuhteissa, myös äärimmäisissä poikkeustilanteissa.

4.4.2012

Takanani on nyt kolme mielenkiintoista vuotta Fortumin toimitusjohtajana. Jokainen näistä vuosista on ollut erilainen ja tuonut uusia haasteita mukanaan. Maailmantapahtumat ja niiden aiheuttamat yllättävät käännteet vaikuttavat Fortumiin ja energia-alaan varmasti tulevaisuudessakin. Ne järjestyvät tietämme kohti päästötöntä tulevaisuutta, vaikka polku sinne olisi hyvinkin kirkkaasti visioitu. Olen kuitenkin erittäin ylpeä siitä, että Fortum on yhtiönä pystynyt voittamaan haasteet ja nähnyt ne pikemminkin mahdollisuutena. Toimintaympäristön epävarmuustekijöistä huolimatta meillä on kaikki edellytykset menestyä myös tulevaisuudessa.